

Contact

Erfgoed Balen vzw
p/a Oud Gemeentehuis
Vaartstraat 29
B-2490 Balen

Telefoon :014 81 37 73

E-mail: info@erfgoedbalen.be

www.erfgoedbalen.be

Reknr: BE07-6528-0401-2066

Geef een stukje Balen cadeau

Openingsuren - sluitingsdagen

Maandag	8.30 - 12.00	13.00 - 16.00
Dinsdag	8.30 - 12.00	gesloten
Woensdag	gesloten	13.00 - 16.00
Donderdag	gesloten	13.00 - 16.00
Vrijdag	gesloten	gesloten

Ons kantoor in het Oud Gemeentehuis is open op de 3de donderdag van de maand van 17u30 - 20u30.

Ons erfgoed bevat een schat aan informatie over ons verleden en vertelt een onverwacht verhaal over vandaag.

Om de toekomst te verzekeren zet Erfgoed Balen zich in om het bedreigde erfgoed, in al zijn verscheidenheid, te bewaren en openbaar te maken.

Door het publiek te laten kennismaken met het lokale erfgoed hopen wij dat het ook gaat genieten van al het moois dat ons eigen erfgoed biedt.

Samen met de lokale, de Vlaamse en de Nationale overheden zullen wij als Erfgoed Balen streven naar een kwaliteitsvol en toekomstgericht beheer van alles wat waardevol is om te bewaren.

Activiteiten Erfgoed Balen

Er zijn geen activiteiten tijdens de verlofperiode juli-augustus

Maandag 3 september 2012: Voordracht: 'Nooit meer oorlog' - vooruitblik naar de herdenkingsplechtigheden van september in Balen en Olmen.

Spreker: Tom Vanleeuwen
Locatie: Oud Gemeentehuis, 19u30.

Vrijdag 14 september: Deelname Erfgoed Balen aan herdenkingsplechtigheid burgerlijke oorlogsslachtoffers Malou.

Locatie: Kruis Malou, Antverpialaan: 9u
Kerkhof Schoorheide, Reigerstraat: 10u

Paleografie 2012

Donderdag 19 januari	Donderdag 10 mei	Donderdag 18 oktober
Donderdag 16 februari	Donderdag 21 juni	Donderdag 15 november
Donderdag 15 maart	Donderdag 20 september	Donderdag 20 december
Donderdag 19 april		

> In het Oud Gemeentehuis van 19u30 tot 21u30

Jaargang 5

2012

Nummer 2

Juni 2012 - Augustus 2012

Erfgoed Balen

In dit nummer

De Balense Kruier P.1

Uitstap Meerhout P.2

Oproep digitalisering P.3

In Memoriam Frans Peeters P.3

Interessante informatie

- Wat betekent de 'Balense Kruier'
- Wat vonden we in Meerhout
- Digitalisering

'De balense kruier' opnieuw in het straatbeeld

Het kunstwerk 'De Balense Kruier', een beeld van een man die een kerk vervoert met een kruitwagen, staat sinds 1987 voor het Oud Gemeentehuis van Balen, ook bekend als het Kruiermuseum. Tijdens de nacht van zaterdag 3 op zondag 4 maart van dit jaar werd het beeld door vandalisme zwaar beschadigd.

Voor de kruitwagen was er erg aan toe, want hij was met veel geweld van het beeld gerukt of geslagen. Het wiel van de kruitwagen was eraf en van de kruier waren zelfs stukken steen afgeklopt. Het beeld zowel als de kruitwagen zijn uit arduin gehouwen en dus moeten de vanden wel zwaar materiaal hebben gebruikt. Ook aan de miniatuurkerk was er schade, maar die viel al bij al mee.

We hebben natuurlijk onmiddellijk klacht ingediend bij de politie, maar tot op vandaag is er nog geen spoor van de daders.

Diezelfde week contacteerden we eveneens de ontwerper (Raymond Smets) met de vraag of een eventuele herstelling van het kunstwerk mogelijk was.

Raymond heeft zijn uiterste best gedaan en sinds een paar weken prijkt 'De Balense Kruier' weer in volle glorie voor het Oud Gemeentehuis. Namens Erfgoed Balen een hartelijke dank aan Raymond.

'De Balense Kruier' symboliseert de bijnaam die de inwoners van Balen hebben gekregen: de 'Kruiers' of 'Kerkenkruiers'. Er bestaan enkele hypothesen voor de benaming van 'Balense kerkkruiers'.

• Een eerste hypothese verwijst naar het feit dat de kerk niet haaks staat ten opzichte van de toren.

• Een tweede hypothese verwijst naar het verplaatsen van de kerk te Scheps naar het centrum van Balen.

• In een derde hypothese verwijst Mr. Van Heurck naar Sint-Andries, de patroonheilige van de kruiers.

De derde mogelijkheid leunt volgens

Colofon

Redactie:

Vic Berckmans
Richard Vermeulen

Lay-out:

Guy Vanhoof

Uitgegeven door:

Erfgoed Balen vzw
Alle teksten verschijnen onder de enige en dwingende verantwoordelijkheid van de auteur: hier treft Erfgoed Balen als v.z.w. geen rechtsaansprakelijkheid.

Verantwoordelijke uitgever:

Richard Vermeulen voor
Erfgoed Balen v.z.w.

Ludo Pauwels (Erfgoed Balen) het dichtst aan bij een nog mogelijk juistere hypothese.

Wanneer we stellen dat de kruiers St.-Andries als beschermheilige kozen moeten wij te weten komen wat zij kruiden.

Een eerste mogelijkheid is dat zij de kerk van Scheps naar het centrum brachten. Een tweede mogelijkheid en een meer waarschijnlijke is dat er heel wat zavel moest verplaatst worden op de plaats waar de kerk moest komen.

Indien we vanuit Rijsberg de Kerkstraat inrijden zien we dat de straat tot aan de kerk lichtjes bergop gaat. Op een verzamelkaart van Balen uit 1830 zien we ten oosten van de kerk dat er sprake is van de grote en de kleine Bosberg. De huidige Zandstraat en Bosberg zijn er de restanten van. Ten westen spreekt men nog altijd van De Berg. We kunnen met

grote zekerheid stellen dat bij de eerste steenlegging van de kerk in 1444, het uitzicht daar te vergelijken was met het uitzicht van de Keiheuvel met duinen die een hoogte bereikten van een huis of zelfs hoger. Er was dus werk aan de winkel, kruien en nog eens kruien. Als blijkt van dank dat deze klus uiteindelijk werd geklaard is het niet verwonderlijk dat de Balense Kruiers St.-Andries als patroonheilige kozen, hij was nl. de beschermheilige der kruiers.

Conclusie: Het moet een grote indruk hebben gelaten bij de Balenaren om de kruiers, weken, misschien zelfs maanden te hebben zien zwoegen om het bouwterrein te egaliseren voor de bouw van hun kerk. De meest aanneembare hypothese is dus dat het effenen en wegkruien van het overtollige zand hen de bijnaam 'De Balense kruiers' heeft gegeven.

Uitstap Meerhout zaterdag 14 april

Onze ontdekkingstocht door Meerhout startte onder leiding van Roger Mees, boegbeeld van de heemkundige kring van Meerhout, aan de oudste windmolen van de provincie, de Prinskensmolen op de Berg. De molenaar demonstreerde hoe je de molenwieken aan het draaien krijgt. Gelukkig stond er voldoende wind!

Als veroveraars klauterden we de trap op naar de ingewanden van de molen. Daar kregen we een deskundige uitleg over het reilen en zeilen, ofte malen en opzakken.. Het Drossaerthuis, het gemeentehuis, hebben we alleen langs de buitenkant bewonderd wegens uitbreidingswerken. Langs de standbeelden wandelden we naar de Sint-Trudokerk. Die was wel echt opvallend modern ingericht door kunstenaars Colruyt (familie van!) en Huet na de brand tijdens WO II.

Ook een bezoek aan "De Vleugel" (van een neergestort Engels vliegtuig tijdens WOII) stond op het programma. Van ver merkten we al de "poppies" op, klaprozen kransen kenmerkend voor de oorlogsgraven in de Westhoek.

De deuren van de heemkundige kring in "De Naaischool" werden voor ons geopend. Interessant om te zien, hun documentatiecentrum!

Tenslotte streken we neer in een taverne op de markt van Meerhout, waar we bij pot en pint onze indrukken konden delen met elkaar. In vrede met de wereld en met elkaar keerden we naar huis!

meer foto's op fotoalbum.erfgoedbalen.be

In Memorium Frans Peeters

Frans Peeters overleed op woensdag 7 maart 2012 na een slepende ziekte.

Frans was binnen onze vereniging heel wat jaren één van onze vele verdienstelijke vrijwillige medewerkers. Hij was jarenlang de vaste compagnon van Vic Grobben. Samen hebben ze heel wat archieven bestudeerd en grote hoeveelheden waardevolle gegevens in de computer gestopt.

Frans, geboren in Mol, was ook actief in de Kamer voor Heemkunde en Geschiedenis te Mol. Mol-Ezaart was zijn lievelingsgehucht, daarom schreef hij er ook medere bijdragen over. Ook in onze jaarboeken

schreef Frans, weer samen met Vic, meermaals een mooi stukje geschiedenis. Wanneer we Frans in onze vereniging ontmoetten was hij steeds te vinden voor een gezellige babbel. We zullen Frans missen omwille van zijn jarenlang vergaarde kennis, maar vooral als mens, vriendelijk en aangenaam om mee om te gaan.

Frans Peeters was jarenlang een verdienstelijke medewerker

We willen graag langs deze weg zijn partner Yvonne en zijn familie onze oprechte deelneming betuigen en hen veel sterkte toewensen bij dit grote verlies.

Winnaars van Radio2 programma op bezoek bij erfgoed Balen.

Skeppsholmen ?

Stockholm, de hoofdstad van Zweden, bestaat uit verschillende stadsdelen, omgeven door water.

Skeppsholmen is het stadsdeel waarin vroeger de schepen aangemeerd werden. Wij hebben hier in onze omgeving een Scheps en een Olmen! Is er een verband? Wij onderzoeken! Wordt vervolgd!

Oproep digitalisering

Hebben jullie nog oud filmmateriaal met betrekking tot onze gemeente Balen of Olmen? Het maakt niet uit of het 8mm, super 8 of 16 mm beelden zijn.

Laat het ons weten; kortelings start er een digitaliseringsactie voor dit filmmateriaal. Wij laten het door jou aangeleverde materiaal digitaliseren. Jullie krijgen het vanzelfsprekend terug samen met een digitale kopie. Voor meer info mail naar:

beeldbank@erfgoedbalen.be

Word nu lid van onze vereniging!

Een jaarabonnement 'Erfgoed Balen vzw.'

Jaarboek, Nieuwsbrief, een lidkaart die je voordelen biedt, enz...
kost € 13,00 indien je het jaarboek op het secretariaat komt afhalen.
kost € 17,00 indien we je jaarboek per post moeten toesturen.
kost € 21,00 indien we je jaarboek per post moeten toesturen naar buitenland.

Betalen kan op rekeningnummer: BE07-6528-0401-2066 met vermelding 'Lidgeld 2012' of op ons kantoor, Vaartstraat 29 te Balen.

Foto: Jaarboek 2012